

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/aktualnosci/33753,80-rocznica-zbrodni-na-zołnierzach-Narodowych-Sil-Zbrojnych-ze-zgrupowania-kpt-H.html>
16.09.2026, 17:37

80 rocznica zbrodni na żołnierzach Narodowych Sił Zbrojnych ze zgrupowania kpt. Henryka Flamego „Bartka”

12 września 2026 roku na Polanach Śmierci w Starym Grodkowie i w pobliżu Malerzowic Wielkich odbyły się uroczystości upamiętniające 80. rocznicę zbrodni dokonanej przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa na żołnierzach Narodowych Sił Zbrojnych ze zgrupowania kpt. Henryka Flamego „Bartka”. W obchodach uczestniczyli zastępcy prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski i dr hab. Krzysztof Szwagrzyk.

We wrześniu 1946 roku funkcjonariusze komunistycznego aparatu bezpieczeństwa, w ramach operacji wymierzonej w zgrupowanie Narodowych Sił Zbrojnych dowodzone przez kpt. Henryka Flamego „Bartka”, podstępnie wywieźli grupy jego żołnierzy na Opolszczyznę. W przygotowanych wcześniej miejscach zostali oni zamordowani. W wyniku zbrodni zginęło około stu żołnierzy podziemia niepodległościowego.

W liście skierowanym do uczestników uroczystości Prezydent RP Karol Nawrocki odniósł się do przywracania pamięci o żołnierzach podziemia antykomunistycznego:

– Ich obecny powrót w chwale, ich uroczyste pogrzeby i upamiętnienia, wielka cześć, podziw i wdzięczność, jaką darzą ich dzisiaj miliony rodaków – jest dla nas, Polaków, powodem do wielkiej radości. Nie ma bowiem pewniejszego znaku, że Polska jest znów prawdziwie niepodległym

państwem narodu polskiego.

List odczytał doradca Prezydenta RP Tomasz Heryszek.

Obchody rocznicowe rozpoczęły się od Mszy św. polowej na Polanie Śmierci koło Starego Grodkowa, odprawionej w intencji żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych ze zgrupowania kpt. Henryka Flamego „Bartka”. Liturgii przewodniczył bp Rudolf Pierskała, biskup pomocniczy diecezji opolskiej.

Do uczestników uroczystości zwrócił się zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, który przypomniał, że celem komunistycznej zbrodni było nie tylko fizyczne unicestwienie żołnierzy zgrupowania „Bartka”, lecz także wymazanie ich z pamięci:

– 80 lat temu w tę ziemię, tu, na Dolnym Śląsku, wsiąkła krew polskiego żołnierza, pieczętując mocniej niż cokolwiek innego związku tej ziemi z Polską. Zostali wrzuceni do bezimiennych dołów śmierci, zasypani ziemią. Mieli zostać zapomniani. Nigdy nie mieliśmy ich znaleźć. Ale powrócili i są dzisiaj wśród nas, jako bohaterowie wolnej i niepodległej Polski.

Dr hab. Karol Polejowski skierował także słowa do młodzieży uczestniczącej w obchodach:

– Chciałbym zwrócić się do młodych, którzy są dzisiaj tutaj z nami, którzy są naszą nadzieją na przyszłość, aby pamięć i prawdę ponieść w przyszłość.

O poszukiwaniach prowadzonych przez IPN na Polanie Śmierci i odnalezieniu szczątków zamordowanych żołnierzy mówił dr hab. Krzysztof Szwagrzyk, zastępca prezesa IPN kierujący Biurem Poszukiwań i Identyfikacji:

– Przez kilkadziesiąt lat wydawało się, że sprawcy odnieśli sukces. Że morderca triumfuje w swojej zbrodni. Stało się jednak inaczej, bo nadszedł czas spełniania obowiązku. Przez Polskę. Przez nas. Przez Instytut Pamięci Narodowej. W 2016 roku na tej polanie rozpoczęliśmy prace poszukiwawcze. Dłgie, żmudne, trwające ponad miesiąc. W wyniku działań odnaleźliśmy szczątki naszych bohaterów.

Odnosząc się do znaczenia pamięci o zamordowanych

żołnierzach, dr hab. Krzysztof Szwagrzyk podkreślił:

– Pamięć jest w nas, Polakach, głęboko zakorzeniona. Przekazujemy ją tak, jak potrafimy, w swoich domach, w swoich środowiskach. Wiemy, że tak trzeba. Wiemy, że inaczej nie można, bo mamy taki obowiązek – polski, ludzki, chrześcijański obowiązek pamięci o bohaterach, pamięci o ofiarach.

Po Apelu Pamięci i oddaniu salwy honorowej uczestnicy uroczystości złożyli wieńce pod Krzyżem Partyzanckim.

Druga część obchodów odbyła się na Polanie Śmierci koło Malerzowic Wielkich, gdzie funkcjonariusze Urzędu Bezpieczeństwa zamordowali grupę żołnierzy NSZ kpt. Flamego.

Podczas przemówienia dr hab. Krzysztof Szwagrzyk przypomniał, że prowadzone przez IPN badania pozwoliły odnaleźć szczątki części żołnierzy ze zgrupowania kpt. Henryka Flamego „Bartka” zamordowanych w rejonie Malerzowic Wielkich i Starego Grodkowa. Wciąż nie odnaleziono jednak wszystkich ofiar, w tym szczątków żołnierzy z trzeciej grupy, zamordowanej w pobliżu miejscowości Barut. Zastępca prezesa IPN zapewnił, że poszukiwania będą kontynuowane:

– Jak długo będzie istniał Instytut Pamięci Narodowej, te działania zawsze będą elementem prac, które realizujemy. Jeszcze trochę czasu, jeszcze trochę badań, ale one będą prowadzone i wierzę, że doprowadzą do szczęśliwego końca. Tak jak odnaleźliśmy tych, odnajdziemy pozostałych. Wierzę, że tak się stanie.

IPN, 12.09.2026 r.,

Fot. Maciej Parysek (IPN)

Kalendarium

Rok 2003
Rok 2006
Rok 2007
Rok 2008
Rok 2009
Rok 2011
Rok 2012
Rok 2013
Rok 2014
Rok 2015
Rok 2016
Rok 2017
Rok 2018
Rok 2019
Rok 2020
Rok 2021
Rok 2022
Rok 2023
Rok 2024
Rok 2025
Rok 2026